

Марио Лозано

ГОЛЕМИТЕ ЮРИДИЧЕСКИ СИСТЕМИ

ВЪВЕДЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКОТО
И ИЗВЪНЕВРОПЕЙСКОТО ПРАВО

София, 2018

Преводът е направен по изданието:

MARIO G. LOSANO

I GRANDI SISTEMI GIURIDICI

Introduzione ai diritti europei ed extraeuropei

Gius Laterza & Figli Spa, Roma-Bari

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Copyright © 2000, Gius Laterza & Figli Spa, Roma-Bari

© Поля Търколева, превод, 2018

© Константин Танев, научен консултант, 2018

© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0244-1

МАРИО ЛОЗАНО

ГОЛЕМИТЕ
Ю Р И Д И Ч Е С К И
СИСТЕМИ

ВЪВЕДЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКОТО
И ИЗВЪНЕВРОПЕЙСКОТО ПРАВО

Превод от италиански

Поля Търколева

Редактор

Ани Бахчеванова

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение 13

ГЛАВА I.

ПРЕДВАРИТЕЛНИ СВЕДЕНИЯ

1. Първи основни дефиниции.....	25
а) Право.....	25
б) Позитивно право.....	26
в) Действащо позитивно право.....	27
2. Базисна терминология.....	28
3. Позитивни права и систематични анализи.....	30
4. Позитивно право и научни открития.....	31
а) Правото приема научните понятия.....	32
б) Научните открития променят правото.....	32
5. Паритетност на действащите позитивни права.....	35
6. Човешки и юридически константи.....	36
Библиографична справка.....	38
Интернет.....	38
Юридически енциклопедии.....	39
Атласи.....	40
Общи библиографии.....	40
Библиографии на статии от списания.....	41
Официални източници.....	41
Юридически речници.....	42
Трудове върху големите юридически системи.....	43
Исторически произведения.....	45

ГЛАВА II.

ЧАСТНОТО ПРАВО НА КОНТИНЕНТАЛНА ЕВРОПА

1. Римските корени на европейските правни системи.....	47
2. От римско към византийско право.....	49
3. Кодексът на Юстиниан.....	51
4. Немските правни системи.....	53
5. От Византийската към Османската империя.....	56
6. Византийското право извън империята. Случаят с Абисиния.....	58
7. Глосатори и коментатори: средновековно възраждане на римското право.....	61
А) Глосаторите, или школата на Болоня (XII–XIII в.).....	62
Б) Коментаторите (XIV–XV в.).....	63
8. Римското право като право на Свещената Римска империя: легендата за Лотар.....	65
9. Френската революция и модерното гражданско право.....	67
10. Търговските практики застават до гражданското право.....	69
11. Сливане на гражданско и търговско право.....	71
12. Национални кодекси, наднационални дейности и глобализация.....	72
Библиографична справка.....	73

ГЛАВА III. ПУБЛИЧНОТО ПРАВО В КОНТИНЕНТАЛНА ЕВРОПА

1. Произход на публичното право 79

СТРУКТУРАТА НА ДЪРЖАВАТА

2. Английският произход на конституционализма 80
3. Конституцията от революционна Америка до Франция 82
4. Трите типа конституция 86
5. Незаменимите елементи на една конституция 87
6. Различието между конституции и реалност 91
7. Произход и функция на административното право 92
8. Данъчното право и преразпределението на доходите 95
9. Юридическата значимост на религията на гражданина и емигранта 96
10. Произход на наказателното право 98

САНКЦИИ ЗА ДЕВИАННОСТТА

11. Понятията „конформизъм“ и „девиантност“ 99
12. Типология на криминалните поведения 102
13. Изследванията върху престъпника ... 106
14. От физическото наказание до затвора 109
15. От средствата за сигурност до преодоляването на наказанието със задържане 112
16. От контрола на поведението до интервенцията върху мозъка 113

17. Градивност на санкциите: престъпления и нарушения 119
18. Процедури и дейности на съда 120

НА ГРАНИЦАТА МЕЖДУ ПРАВО И ПОЛИТИКА

19. Частно и публично международно право 123
20. Юридическото значение на войната и революцията 125
- Библиографична справка 126
- Структурата на държавата 126
- Наказанието на девиантното поведение 130
- На границата между право и политика 133

ГЛАВА IV. РУСКОТО И СЪВЕТСКОТО ПРАВО

1. Между традиция и революция: съветското право като кодифицирано право 135
2. Византийският произход на руското право 137
3. Петте фази на руското право (988–1917) 139
- А) Независимите княжества (988–1237) 139
- Б) Монголското господство (1237–1480) 140
- В) Началото на Московското царство (1480–1689) 141
- Г) Автократичната империя (1689–1906) 143
- Д) Конституционната монархия (1906–1917) 146
4. От руско към съветско право: елементите на приемствеността 147

5. Шестте фази на съветското право (1917–1991)	149	А) Романизация на Иберийския полуостров (218 г.пр.Хр. – 409 г.сл.Хр.)	180
А) Комунизмът през войната (1917–1921)	149	Б) Германските нашествия (409–711)	181
Б) Новата икономическа политика, или НЭП (1921–1928)	151	В) Ал-Андалус: мюсюлманите на Иберийския полуостров и Реконкистата (711–1492)	182
В) Първите два петгодишни плана (1928–1937)	152	3. Опитите да се систематизира иберийското право	188
Г) Сталинизмът (1937–1953)	152	4. Александрийските були, правен титул за суверенитета върху Америките	190
Д) Размразяването (1953–1966)	155	5. Коренното население между робството и подчинението	195
Е) Разпадане и край (1966–1991)	157	6. Организацията на иберийските колонии в Южна Америка	202
6. Пътят към капитализма	162	7. Европейските корени на южноамериканското право	206
А) Реформите на Общността на независимите държави	163	8. Генезисът на правото на Индиите и <i>Leyes de Indias</i>	208
Б) Процесът на интеграция на държавите от Източна и Централна Европа със Западна Европа	165	А) Приемането на кастилското право в Южна Америка (1492–1511)	208
7. Експанзията на съветското право извън СССР	168	Б) Критиката срещу Конкистата и защитата на коренното население (1511–1566)	209
Библиографична справка	170	В) Апогеят на правото на Индиите: <i>Rescopilación</i> за Южна Америка (1566–1680)	210
Русия	175	Г) От Бурбоните към Наполеон: краят на правото на Индиите (1680–1808)	212
Югославия	175	9. Правото в колониална Бразилия	213
Албания	175	А) Капитанствата (1532–1548)	213
България	175	Б) Губернаторите генерали, а впоследствие вице кралете (1548–1807)	215
Чехословакия, Чешка република и Словакия	176	10. Векът на революциите: Наполеон между „благоденствието на Франция“ и „щастиято на Америка“	218
Полша	176	11. Испанските колонии – от вице кралства към републики	223
Румъния	176		
Унгария	176		

ГЛАВА V.

ПРАВОТО В ЮЖНА АМЕРИКА

1. Южноамериканските колонии: история <i>ad hoc</i> за колониите <i>sui generis</i>	177
2. От римско към испанско и португалско право	180

12. Бразилия – от колония към империя.....	228
А) Кралството и империята на Бразилия (1808–1889)	229
Б) От република към <i>Estado Novo</i> (1889–1937)	232
13. Национална независимост и политическа нестабилност: трудна демокрация.....	234
14. Трима южноамерикански юристи.....	235
А) Андрес Бейо (Каракас, 29 ноември 1781 г. – Сантяго де Чили, 15 октомври 1865 г.)	235
Б) Аугусто Тейшейра деФрейтас (Баия, 19 август 1816 г. – щата Рио де Жанейро, 12 декември 1883 г.)	237
В) Далмасио ВелесСарсфийлд (Амбой [Кордоба], 18 февруари 1800 г. – Буенос Айрес, 30 март 1875 г.).....	238
15. Разпространението на кодифицираното право извън Европа	240
Библиографична справка	242
Иберийски полуостров	242
Испания	243
Португалия	243
Латинска Америка	244
Общи произведения.....	245
Аржентина.....	246
Бразилия	247
Нидерландска Бразилия	247
Чили	247
Колумбия	248
Еквадор	248
Парагвай.....	248
Перу	248
Уругвай.....	248
Венесуела	248
Мексико	249

ГЛАВА VI. ОБИЧАЙ И ПРАВО

1. Значението на обичая в правото	251
2. Понятието „обичай“	252

АНГЛИЙСКОТО ОБИЧАЙНО ПРАВО

3. Връзката между Европа и Британските острови.....	255
4. <i>Inns of Court</i> и адвокатската традиция във Великобритания	256
5. Римското право и формирането на <i>Common Law</i>	259
6. Утвърждаването на <i>Common Law</i>	260
7. <i>Equity</i> като мярка срещу строгия <i>Common Law</i>	261
8. Съвременното британско право	262
9. Източниците на днешното британско право	263
А) Обичай	263
Б) Закон	264
В) Правен прецедент	265
10. Два типични института на <i>Common Law</i>	268
А) Тръст	268
Б) Вещни права.....	270
11. Извънвропейското разпространение на <i>Common Law</i>	271

АФРИКАНСКОТО ОБИЧАЙНО ПРАВО

12. Предложение за извънвропейски юридически път	273
13. Понятието „социална комплексност“	274
14. Фрагментарност и постоянство в правилата на примитивните общества	276

15. Отделният човек и групата в примитивните африкански общества	278
16. Правото на собственост в африканските обичаи	279
17. Престъпления и деликти в африканското обичайно право	280
18. Санкциите и тяхното прилагане	282
19. Сакралността на обичая	284
20. Прибавянето на западните права към местните обичаи	284
21. Екскурс: устройство на шайенското общество	285

ОЦЕЛЯВАНЕТО НА ОБИЧАЯ В КОДИФИЦИРАНИТЕ ПРАВНИ СИСТЕМИ

22. Елементът на обичая в кодифицираните правни системи	287
23. Обичаят в римското право	288
24. Обичаят във феодалното право	289
25. Обичаят в каноничното право	291
26. Обичаят в италианското право	292
27. Значението на обичая спрямо закона	295
28. Юридическите теории на обичая	297
А) Обективните и субективните елементи на обичая	298
Б) Юридичността на обичая	300
Библиографична справка	305
Английското обичайно право	305
Африканските обичайни права	306
Други примитивни права	308
Оцеляването на обичая в кодифицираните правни системи ..	309

ГЛАВА VII. ИСЛЯМСКО ПРАВО

1. Обща характеристика	311
2. Източници на ислямското право	315
А) Коранът	315
Б) Свещената традиция (<i>сунна</i>)	316
В) Единодушното мнение на обществото (<i>ижта</i>)	317
Г) Тълкуване по аналогия (<i>қияс</i>)	317
Д) Неканонични източници	318
3. Четирите сунитски школи	319
4. Строгост и гъвкавост в ислямското право	320
5. Семейството в ислямското право	321
6. Различните форми на собственост	324
7. Небожественият генезис на ислямското търговско право	327
А) Търговските практики	327
Б) Юридическите фикции (<i>хиял</i>)	329
8. Публичното право	330
А) Религия и хазна	331
Б) Византийското влияние върху съдебната структура – кадиите	332
9. Ислямското наказателно право	334
10. Смесването на европейското право с ислямското	339
11. Премахването на ислямското право в някои държави	342
12. От първата реформация до ислямското възраждане	343
А) До 1960 г. – озападняване на исляма?	344
Б) След 1960 г. – неочаквано завръщане към исляма и неговото право?	344
В) Кратка история на ислямския реформизъм	345

13. Бъдещето на ислямското право като завръщане към автентичното ислямско право	346
А) Ислямската банкова система.....	347
Б) Санкциите срещу незаконните сексуални отношения (zina) в Пакистан	349
В) Държава и племе в Афганистан	351
Библиографична справка	353

ГЛАВА VIII. ИНДИЙСКО ПРАВО

1. Индия, мозайка от юридически системи.....	361
2. Юридическото значение на кастите.....	361
3. Класическото право в Индия.....	362
4. Източници на браминското право	363
5. Еволюция на индийската юридическа структура.....	365
6. Консолидация на браминското право в <i>Nibandha</i>	366
7. Ислямското право се нарежда до браминското.....	367
8. <i>Common Law</i> се нарежда до индоислямското право	368
А) Източноиндийската компания.....	368
Б) Британската корона	370
В) Независима Индия	373
9. Полемиката относно кодификацията на индийското право	375
Библиографична справка	378

ГЛАВА IX. ПРАВОТО В ИЗТОЧНА АЗИЯ

1. Западната експанзия в Източна Азия ...	383
---	-----

2. Традиционните правни системи в Китай и Япония	385
А) Китайското класическо право	385
Б) Класическото японско право.....	386
3. Озападняване на японското право.....	388
4. Периодизация на модерното японско право	389
5. Озападняване на китайското право	392
6. Периодизация на модерното китайско право.....	392
Библиографична справка	401
Китай	401
Япония.....	404
Корея	407
Универсална карта на юридическите системи през колониалната епоха (1923)	408
Северна и Южна Америка.....	412
Европа	414
Африка	414
Азия.....	416
Океания.....	416

ГЛАВА X. ОТ ПОЗИТИВНИТЕ ПРАВНИ СИСТЕМИ КЪМ ТЕОРИИТЕ ЗА ПРАВОТО

1. Две нива на юридическа абстракция.....	419
2. Първо ниво на абстракция	419
А) Синхронно сравнение (или сравнително право).....	420
Б) Диахронно сравнение (или история на правото)	421
3. Второ ниво на абстракция.....	422
А) Философия на правото в континентална Европа.....	422
Б) Англо-американската <i>Jurisprudence</i>	423

4. Някои дефиниции на правото	426	В) Изследвания върху структурата на живото право.....	432
А) Императивна теория.....	426	Г) Изследвания върху функцията на живото право.....	432
Б) Социална теория.....	427	Библиографична справка	432
В) Теория за целите.....	427	Хронология.....	435
Г) Теория за суверенитета.....	428	Показалец на карти, фигури и таблици	444
Д) Теория за наказанието	429	Именен показалец	445
5. Функционални и структурни теории на правото.....	430		
А) Изследвания върху структурата на действащото право	431		
Б) Изследвания върху функцията на действащото право	431		

